

nega davka zvrščeni občinski volilci, ki plačujejo prve dve tretjini vsega tega davka in razven teh tisti, ki plačujejo najmanj po pet goldinarjev cesarskega direktnega davka na leto.

Tem je prištevati tudi častne meščane ali častne občane in vse tiste občane, ki imajo po §fu 1., točki 2. občinskega volilnega reda te dežele volilno pravico brez ozira na to, plačujejo li davek ali ne.

§. 16.

Vsak volilec sme svojo volilno pravico samo v enem volilnem okraji in praviloma samo osebno zvrševati.

Po izimku smejo volilci iz volilskega razreda velikega posestva po pooblaščenih voliti. Ženske svojo volilno pravico zvršujejo samo po pooblaščenih.

Pooblaščenec mora imeti volilno pravico v tem volilskem razredu ter sme samo enega volilca zastopati.

Pooblastilo za zvrševanje volilne pravice v volilskem razredu velikega posestva se mora glasiti na zvrševanje volilne pravice v tem volilskem razredu ter mora imenovati volitev, za katero se daje.

Zunaj vojvodine Kranjske izdana pooblastila in preklici pooblastil morajo biti pravilno poverjeni.

Kdor ima pravico voliti v volilskem razredu velikega posestva, ne sme voliti v nobenem volilnem okraji drugih dveh volilskih razredov, in kdor ima pravico voliti v volilnem okraji v §. 3. naštetih mest in trgov, ne sme voliti v nobeni kmetski občini.

Ako je volilec volilskih razredov mest in trgov ter kmetskih občin član več občin, tedaj zvršuje svojo volilno pravico samo v občini svojega rednega stanovišča.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 15. okt. (Izv. dopis.) Včeraj je bil novi goriški knez in nadškof dr. Alojzij Matija Zorn slovesno vmeščen. Vreme je bilo 6. t. m. pri nadškofovem dohodu in včeraj jako ugodno in krasno. Kakor včeraj, bilo je tudi pri dohodu goriško mesto praznično preoblečeno po onih ulicah in prostorih, kodar se je peljal novi viši naš pastir. Ljudstva se je zbralo ob cestah in ulicah 6. in 14. oktobra v obili meri; pomnožilo pa se je na tisoče pri včerajšnjem vmeščenju. Sosebno iz vipavske doline, pa tudi iz gôr so prišle velike množice udeležiti se včerajšnje svečanosti. Tržaški škof dr. Glavina je bil došel uže v petek z namenom, da je v soboto zjutraj kot pooblaščenec podelil nadškofu palij. Enako je došel poprej tudi namestnik Depretis. Iz Ljubljane sta bila prišla 2 kanonika (Urbas in Klofutar), iz Trsta tudi 2. Kakor ljudstvo, vdeležila se je tudi duhovščina slovesnega dne od vseh strani. Včeraj ob 9. uri zjutraj začela se je procesija pomikati iz semeniške cerkve mimo škofove palače čez Travnik skozi Raštelj v veliko cerkev. Šolska mladina vseh vrst in celega mesta z učiteljstvom je šla v dolgem sprevodu. V prvostolnici se je prebralo najprej cesarjevo nemško in potem papeževo daljše latinsko pismo o potrditvi nadškofa. Na to nagovori proš dr. Valussi nadškofa latinski, in poslednji se zahvali se ve da v istem jeziku. Ko se duhovniki in redovniki pojedini poklonijo novemu vladiki, začne velika maša, peta od nadškofa. Ljudstvo se je silno nagnjetlo po cerkvi, večidel pa je potrpežljivo čakalo po ulici, da so gledali, ko se je knez nadškof prvič praznično peljal v svojo rezidenco. Parado so delali danes tudi veteranci z godbo, ki so šli z zastavo skozi mesto. Popoludne je začela ob 4 $\frac{1}{2}$ uri

v véliki dvorani na Travniku veselica našega bralnega in podpornega društva, ki jo je z govorom, petjem, deklamacijo in veteransko godbo, toraj s prav velikim vspehom priredilo na čast novemu nadškofu. Sešlo se je obilo občinstva, tudi s kmetov in izmed duhovščine slovenske. Nekaj enakega, godbo in govore so imeli tudi v tukajšnji „katoliški družbi“, in to akademijo je počastil tudi naš nadškof s škofom tržaškim, ki sta ostala pri slovesnosti do konca, t. j. od 6—8 $\frac{1}{2}$ ure zvečer. Naj omenim, da je bil en govor tukaj tudi slovenski. Ko sta se škofa zopet vrnila, pričakovala je z veliko lampijoni ju na dvorišči nadškofijske palače velika množica iz omenjenega bralnega in podpornega društva, h kateri se je pridružilo v naglici tudi veliko meščanov. V tem, ko je šla deputacija društvena poklonit se nadškofu, kateri je odgovoril prav ljubeznjivo, so tekmovali pevci in godba, kako bi se v izvrševanju raznih komadov prekosili. Razumeti je, da so bili društveniki navdušeni tudi za živioklice.

Mestna godba je svirala pa v soboto večer pred nadškofijskim sedežem. Ob tej priliki sta izšla tudi poslednja lista „Soče“ in „L' Eco del Litorale“ v praznični obliki s primernim in navdušenim berilom, oziroma pesmami. Profesorji centralnega semenišča so izdali na lepi poli eno stran teksta v lepi latinski prozi. Sosebno pa jo je pogodil znan pisatelj, ob tej priliki skrit pod imenom „Porticulus Marianus“, jo je, pravim, zares zadel s sonetom, posvečenim nadškofu Alojziju v slovenskem, nemškem in laškem (furlanskem) jeziku. Oblika je krasna, kakor je misel srečna in lepa, ki govori o „pohlevni“ Ipavi in „deroči“ Soči ter sklepa z apostrofo na novega nadškofa tako-le: „Glej, Tebe, Knez, Ipava je dojila, Z modrostjo pa je Soča Te pojila: Bod' oče mil in krepek domovini!“

Tako so slavili novega nadškofa po vsem na razne strani in primerno. V svoji pohlevnosti ne mara za blišč; gotovo pa ga je veselila zunanost tam, kjer je bil prepričan, da je tudi notranost v soglasji. Iz preteklosti mnogo pozna naše razmere; bodočnost ga pa tudi podučí, kje so mu srca zares udana. V svojem pastirskem listu, ki ga je izdal za 14. dan oktobra, tedaj kot „dan shoda v prvostolnico“, se obrača naš vladika do ljudstva, duhovščine in uradnikov, brez razločka na narodnostne razlike naše dežele. Naj se mu posreči, da bi bile, kakor smo rekli uže pri njegovem odhodu v Istro, vse stranke in narodnosti zadovoljne. Saj razmere so tudi gledé na više pastirstvo v Istri in na Goriškem bistveno enake, in se po največ razlikujejo po kolikosti. „Bod' oče mil in krepek domovini!“ je tudi naša najiskrenejša želja.

Prem 14. okt. — „Novice“ so v svojem listu števil. 41. dne 10. t. m. prinesle članek: „Spravljajte sadne peške“, katerega naj bi si vsakdo dobro zapomnil in se po njem ravnal, sosebno pa še učitelji ljudskih šol. Ravno ti imajo sè svojo mladino najlepšo in najboljšo priliko v krajih, kjer in pa kedar sadje obrodí, si veliko sadnih pešek pribрати, ter jih potem splošno-koristni stvari dejansko vporabiti. Mladini naj se le prav toplo priporoča, da, kedar jabolka, hruške in drugo sadje povživa, naj pešek in koščic nikdar lahkomisljeno proč ne meče, nego naj jih skrbno spravlja in učitelju slednji dan sproti v šolo donaša, katere on potem pravilno shranjuje. Iz lastnega prepričanja trdim, da tako prekoristno delo mladina prav rada, vestno in z veseljem opravlja. Lansko leto pribral bil sem si sam med počitnicami nekoliko pešek, a mladina bila mi jih je do novega leta malo po malem v šolo toliko nanesla, da sem jih mogel večim šolam za setev na šolske vrte po nekoliko dekagramov odstopiti, ter vsakemu dečku ponavljavne šole in onim viših dveh oddelkov vsakdanje

šole je po nekoliko ostalo, da sem jih za setev na šolskem vrtu zadosta imel. Sejali smo jih dné 14. svečana t. l.; obnesle so se prav izvrstno.

Iz preševine sadnega mošta se pa peške najhitreje in najložeje tako-le nabirajo: Preševina se najpreje dobro razdrobi in raztolče (zrahlja); potem se na redki rajti preseje, da se debeli sadni ostanki od pešek ločijo. Peške in drobni sadni ostanki, kar se je skoz rajto presejalo, prerešetati mora se potem še na redkem (bobovem) rešetu, skoz katerega peške in pa manjša drobnija lahko gré; tako ločijo se zopet od pešek srednje-debeli sadni ostanki popolnoma. Sedaj vzame se pa gosto žitno rešet, ter se oni presejanec, kar se ga je dobilo z bobovim rešetom, še enkrat dobro preseje, na katerem ostanejo peške in pa oni peškam enako debeli in tudi debelejši sadni deli preševine. Vsa drobnjava, katere je navadno za dobro polovico in tudi še več, se skozi žitno rešet od pešek prav dobro loči, a kar je pa na žitnem rešet ostalo, se pa z roko izbere, to je peške posebej in sadni ostanki preševine posebej. Ako učitelj sadno preševino sam tako prerešeta ali pa drugemu prerešetat dá, zbere mu zadnji ostanek njeni žitnega rešeta šolska mladina prav kmalu in dobro; le vsakemu šolskemu otroku se dá dobro „perišče“ te peškinate in prešate zmesi na dom, pa ti drugi dan same odbrane peške v šolo nazaj prinese. Te naj se potem v čisti vodi dobro speró in osnažijo ter tako prazne od kaljivih ločijo, potem naj se v senci na zraku posušé in v vrečice spravijo. Take vrečice naj se potem obešijo na suh in zračni kraj (najbolje pod strop), da ne splesnijo in da jih škodljive miši ne pokončajo. Ako se tako pridobljene sadne peške zgodaj pomladi (bolje pozimi) sejejo, da v zemlji zmrznejo, ozelené uže v isti pomladi, drugače (ob prepozni setvi) pa ne. Na zdravje vsem domačim sadjerejcem!

M. Rant.

Iz spodnje Idrije 14. oktobra. — Večkrat beremo v „Novicah“, kako da se semnji v Ljubljani ali v kakem drugem kraju ponašajo. Tudi do naše županije je prišel ukaz od sl. c. kr. okrajnega glavarstva iz Logatca, da smo morali vsako žival, katera je v somenj prignana bila, v poslani nam formular vpisati in od semnja ukaz prignane živine nazaj poslati.

Prignali so bili v somenj v spodnji Idriji dne 8. oktobra t. l. volov 162 glav, krav 146, telet 32, 1 kozo in 1 ovco. Prignali so iz poljanskega in žirovskega okraja 63 volov, 3 bike, 52 krav, 12 telet in 1 ovco; iz tominskega okraja 67 volov, 2 bika, 50 krav, 12 telet; iz Vojsk, Karnic in iz Kanomlje 20 volov, 2 bika, 27 krav, 7 telet, in iz Idrije, Čekavnika, Dolov in Godoviča 12 volov, 17 krav, 1 tele in 1 kozo.

Največ kupcev je prišlo v naš somenj iz Vipave, tudi nekaj od goriškega okraja. Pokupili so boljše krave in lepše in debelejšje vole. Pa tako lepih volov ali krav ni bilo nič, kakoršne sem videl dne 12. julija t. l. v razstavi v Ljubljani.

Prav radi bi bili v spodnji Idriji privoljenje za še dva nova somnja dobili, enega na spomlad na praznik sv. Jederti 17. marca, enega pa na praznik obiskovanja Marije Device 2. julija. Za te somnje smo uže dvakrat prošnje vložili, pa so nam jih naši bližnji župani odbili, če bi jim prav nič to ne škodovalo, ampak bolj na korist bilo. Pa sedaj so boljši časi in župani, zna biti, da nas ne bodo več sovražili, ampak nam še pomagali, da napravimo 2 zgoraj imenovana somnja.

B. L.

Logatec 16. okt. — V nedeljo 14. t. m. ob 1/2 12. dopoldne so vzprejeli v dvorani bivališča c. k. okrajnega glavarja gosp. Ivana Mahkota znamenja Najvišjega odlikovanja: zlati križec s krono starašina županov

okraja logaškega, gospod Matija Milavec, župan v Gorenjem Logatci, in gosp. Adolf Mulley, župan in c. kr. poštar v Dolenjem Logatci ter srebrni križec s krono gosp. Pavel Gruden, načelnik cestnega odbora v Idriji. O tej priliki zbrala se je vsa inteligenca logaška obojega spola in oba občinska odbora v uže imenovani dvorani ter razpostavila se v okrog, med tem, ko so gospodje odlikovalci zavzeli prostor v središču ter pričakovali gospoda glavarja. Ko ta pride, vstopi se vis-à-vis odlikovalcem pred podobo Nj. Veličanstva ter označuje v lepem, zrnatem govoru zasluge slehernega, izlasti gosp. Milavca, ki županuje vspešno uže celih 33 let; na to spominja se priljubljenega presvitlega vladarja ter zaključí govor z navdušeno trikratno slavo, katero ponavljajo vsi navzoči in potrjuje mogočui grom topičev na Tabru.

Sedaj pristopi gospod glavar k odlikovalcem ter pripne jim na domoljubne prsi znamenja Najvišjega odlikovanja. Ginjenega srca prosijo ga takoj ti, da blagovoli sporočiti njihovo najtoplejše zahvalo na najvišje mesto. Ko gosp. glavar obljubi in jih uveri, da vzprejme srcem radostnim častno nalogo, čestita jim k visokemu odlikovanju in za njim vsi navzoči, želeč, da bi uživali mnoga leta podeljeno čast in kakor dosle neumorno in vspešno delovali na blagost svojih soobčanov.

Iz Ljubljane. (*Deželni zbor kranjski*) zboroval je včeraj, zboruje danes, in kakor zdaj kaže, zboroval bode še vse dni tega tedna v nadi, soboto končati letošnje zborovanje. — Včeraj in danes obravnava se preuredba deželnega volilnega reda, katerega se vdeležujete obe stranki zbornice; en del predloženega načrta podajamo bralcem svojim na drugem mestu. — Iz zadnjih sej zbora omenjamo med drugim danes zarad pičlega prostora samo poročila o izterjevanji davkov in o eksekutorjih. Poročevalec baron Apfaltrern naglašal je v obširnem poročilu in z besedo hude ojstrosti iztirjavanja. Govorili so o tej zadevi tudi poslanci Svetec, Krsnik, dr. Poklukar in dr. Šterbenc. Dostavlja vsak iz svojih skušenj še nekaj dodatkov k opravičenim tožbam davkoplačevalcev. Dr. Poklukar pa je posebno gledé plačilnega obroka 15. maja objavil popolno soglasje poslancev vseh deželá v davkovskem odseku državnega zbora, v katerem se je ta stvar razgovarjala, ne da bi bila dana prilika, o tej zadevi sklepati. — V konečnem govoru pa se je Apfaltrernu zljubilo, še bolj udrihati po državnih poslancih kranjskih prav po „hofmajstersko“, rekši, da lovijo ideale, ne da bi se brigali za materijalna vprašanja dežele. — Na to pa se je tudi dr. Poklukar zopet oglasil in je ostro in odločno zavrnil visokonosno natolcevanje Apfaltrernovo naglašaje posebno, da se Apfaltrernova stranka nikdar toliko in s tolikim vspehom ni brigala za materijalna vprašanja, kakor se peča sedanja večina državnega zbora in v nji večina kranjskih poslancev. — Ideali Apfaltrernovih pajdašev bili so se ve da drugačni, prašati je o tem treba le kmeta in obrtnika in odgovor bo dobil Apfaltrern dosti odločen, akoravno morebiti ne tak, da bi mu bil všeč; zavrnuti pa se mora enkrat za vselej nepristojno in puhlo kritikovanje delovanja narodnih poslancev, za katero nasprotni govornik nima ne pravega vzroka in ne pravice.

V današnji seji sprejel se je predlog odseka za preuredbo volilnega reda v drugem branji brez sprememb in brez razgovora. Premenil je samo odsek vsled sklepa sprejetega v včerajšnji seji deželnega zbora gledé tega, da se je namestil §. 40. starega volilnega reda s §. 36 volilnega reda za državni zbor in se ta §. primerno uvrstil v načrt postave odsekove. — Tretje branje te postave vršiti se ima jutri. Daljne točke dnevnega reda

so: Utemeljevanje samostalnega dr. Samec-a gledé povikšanja taks za ženitovske oglasnice in naklade 100% na točenje žganja. Potem pa še poročilo o §. 5 in 6. letnega poročila.

— (Okrajne ceste na Kranjskem.) Članka pod tem naslovom pričetega zarad prepričlega prostora ni bilo mogoče nadaljevati danes, omenjamo pa toliko, da številke v zadnjih „Novicah“ po poročilu državnega odbora posnete tabele so le deloma zanesljive, pri nekaterih okrajih pa se celó pogrešajo v nekaterih oddelkih zato, ker bojé deželnemu odboru niso bile doposlane od posamesnih cestnih odborov. Prihodnjič obširneje o tej zadevi.

— (Okrajni glavar okolice ljubljanske Avg. pl. Wurzbach) imenovan je na mesto vpokojenega svetovalca pl. Fladunga za svetovalca c. k. deželne vlade kranjske.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Zadnje dni bival je tukaj kralj grški Oton. Cesar podal se je po poprej razglašenem programu v Szegedin na Ogersko.

— Umril je preteklo nedeljo popoldne tukaj vrednik „Tribüne“ Skrejšovski, svoj čas vrednik „Politike“ v Pragi, odličen časnikar in goreč zagovornik avtonomistične stranke in pa narodne enakopravnosti v naši državi. Bolehal je nad leto; toda bolan bil je le malo časa. Rajnki zapustil je sedmero otrok in vdovo. Vredništvo „Tribüne“ naznanja, da bode izhajal ta časnik tudi še dalje. Srbski minister unanjih zadev Bogičević ostane še teden dni na Dunaji in se po izvršenih opravkih s soprogo svojo vrne v Beligrad.

— O začetku zborovanja državnega zbora čuje se noveji čas, da se ima pričeti uže dne 20. novembra, toda se pred Božičem ne bode vzelo v obravnavo nič družega kakor postava zadevajoča začasni budget, in to posebno zato, ker je v novem poslopi državnega zbora še marsikaj dodelati.

Iz Trsta. — Preteklo soboto začelo se je zborovanje tržaškega deželnega zbora. Delovanje kaže se za zdaj izključno gospodarsko. Proračun tamošnjega zemljišno-odveznega zaklada kaže več tisoč goldinarjev.

Zagreb. — Včeraj ob 9. uri zjutraj bili so na poslopi finančnega vodstva in v gornjem mestu obešeni ogerski grbi z dvojezičnimi opisimi in na mesto njih obešeni grbi brez opisov. To delo izvršil je vladni komisar Herovič v navzočnosti kompanije vojakov in vojaške godbe.

Prav zanimiva je izjava prejšnjega bana Hrvatske grofa Pejačevića v „Pester Lloyd“. V tej izjavi trdi grof Pejačević, da še njemu o razobešanji dvojezičnih grbov minister Szapary ni zdaj naznanil ničesar razun pred dvema leti, pa takrat, da je odločno odsvetoval ta korak. Zdaj pa je finančni vodja David brez vsakega naznanila do njega koj tisti dan obesil grbe, ko je on odpotoval iz Zagreba, in ravno tako je finančni vodja David brez vednosti banove vpeljal nepostavne dvojezične pečate.

Ogersko. — Deželni zbor sprejel je z nepričakovano veliko večino predlog vladin gledé Hrvatske. — Padale so od strani opozicije zeló ojstre besede zoper vlado o njenem postopanju zoper Hrvatsko, toda opozicija je poleg graje dogodeb na Hrvatskem očitala vladi, da je s svojim premehkim in neprevdarjeno po-

skušenim ravnanjem veljavi državne oblasti le škodovala, trdila pa je tudi, da so zahteve Hrvatov po vsem neopravičene. — Sprejem cesarjev v Szegedinu in svečanosti tamošnje so bile sijajne.

Nemška. — O navzočnosti španjskega kralja na Nemškem naznanjajo zdaj časniki, da Nemška in Španjska zdaj niste sklenili nikakoršne zveze. — Te izjave imajo očviden namen pomiriti razburjeno Francosko.

Francoska. — Po odstopu vojnega ministra Thibaudin-a nastala je v radikalnih okrajih velika agitacija za njega oziroma za radikalno sovraštvo njegovo zoper Nemčijo. To je imel priliko čuti ministerski predsednik Ferrý pri svojem zadnjem popotovanji. — Sicer pa se je vsled premembe ministerstva na Španjskem Francoska uže zeló pomirila, ker novo španjsko ministerstvo izreklo se je v svojem programu odločno zoper zvezo z Nemško in to izrekoma zato, ker bi Španjski taka zveza nakopala po pravici nasprotstvo Francoske.

Laška. — Videti je, da se je po prizadevanji držav, ki Francoski niso prijazne, na dnevni red spravilo vprašanje, katero bi moglo sprožiti poojstreno nasprotstvo, ali celó vojne korake zoper Francosko, namreč neutraliteta Savoje. Leta 1815. ste se namreč v dogovorih dunajskih provinc Chablais in Faucigny, kakor tudi druga Savojska na severni strani Ugine izrekli za tako neutralne dežele kakor vsa Švicarska, taka, da bi bil za slučaj vojske kralj sardinski kot gospodar Savoje vezan, svojo vojsko iz omenjenih provinc umakniti in samo Švica bi imela pravico, z vojsko zasesti jih. Ko je Francoska Savojo vzela v posest, protestirala je Švica zoper to prilastenje in je zahtevala, da naj se ali združite imenovani provinci s Švico ali pa da naj ostanete neutralni. Napoleon III. si je vendar-le znal to deželo prilastiti, pa v odstopni dogodbi določilo se je izrekoma, da kralj sardinski one kraje le z onimi pogoji odstopi Francoski, pod katerimi jih je imel v posesti sam in da cesar francoski obljubi, se gledé tega dogovoriti z merodajnimi velevlasti. Napoleon te obljube ni spolnil, toda v tem ni veljave zgubila pogodba dunajska. Današnja francoska vlada je pa blizo meje kantona bernskega na gori Vuache napravila vojaško cesto in namerava neki na gori napraviti trdnjavo. Vsled tega sklenila je Švica poslati francoski vladi pisanje, v katerem se ima izraziti mišljenje Švice o neutraliteti teh krajev in se zahtevati pojasnila o naredbah Francoske na teh krajih. — Čuje se iz zanesljivih virov, da gledé tega vprašanja stoji Laška odločno na strani Švice in da bode odločno postopala zabraniti nakane vlade francoske in se potegniti za neutraliteto Savoje, kakor je bila zagotovljena leta 1815.

Žitna cena

v Ljubljani 13. oktobra 1883.

Hektoliter: pšenice domače 8 gold. 12 kr. — banaške 8 gold. 87 kr. — turšice 5 gold. 60 kr. — soršice 6 gold. 74 kr. — rži 5 gold. 20 kr. — ječmena 4 gold. 23 kr. — prosa 5 gold. 4 kr. — ajde 4 gold. 87 kr. — ovsa 2 gold. 76 kr. — Krompir 2 gold. 68 kr. 100 kilogramov.